

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av aktiebolagslagen, lagen om andelslag och handelskammarlagen

HUVUDSAKLIGT INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i aktiebolagslagen, lagen om andelslag och handelskammarlagen. Genom de föreslagna lagarna genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv om en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder.

Direktivet gäller endast stora börsbolag i aktiebolagsform. I propositionen föreslås det dock att skyldigheterna enligt direktivet på nationell nivå ska utsträckas till att gälla också motsvarande andelslag så att de bestämmelser som gäller börsandelslag ska motsvara de specialbestämmelser som gäller börsbolag.

Lagarna avses träda i kraft den 28 december 2024. Bestämmelserna ska tillämpas på det sätt som föreslås i direktivet så att börsbolag och börsandelslag ska uppfylla skyldigheterna senast den 30 juni 2026.

De viktigaste förslagen

Propositionen innehåller förslag till lagstiftning genom vilken direktivet om en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder genomförs. Vid genomförandet finns det nationellt handlingsutrymme särskilt i fråga om bestämmelsernas tillämpningsområde, det mål för jämn könsfördelning som ska väljas och beräkningssättet för det samt i fråga om bestämmelserna om förfarandet vid val av styrelseledamöter.

I propositionen föreslås det att de nationella bestämmelser som utfärdas med stöd av direktivet ska tillämpas på börsbolag och börsandelslag som uppfyller direktivets ramvillkor. Som kvotkrav föreslås en kvot på 40 procent som beräknas på styrelseledamöterna. Därtill föreslås det att det införs en sådan option som direktivet tillåter och som gör det möjligt att skjuta upp tillämpningen av närmare bestämmelser om processen för val av styrelseledamöter. Medlemsstaterna får föreskriva mer långtgående skyldigheter än vad som anges i direktivet eller vidta mer långtgående åtgärder för att främja en jämnare könsfördelning. Syftet med propositionen är att genomföra kraven i direktivet till den del den gällande nationella lagstiftningen inte uppfyller dem, med iakttagande av den miniminivå som anges i direktivet.

Aktiebolagslagen och lagen om andelslag

Tillämpningsområde

I den gällande aktiebolagslagen och lagen om andelslag föreskrivs det om börsbolag och börsandelslag. I propositionen föreslås det att man i fråga om tillämpningsområde ska hålla sig till direktivets tillämpningsområde så att det nationella tillämpningsområdet motsvarar nuvarande lagstiftningspraxis. För tillämpning på börsandelslag talar för det första att börsandelslagen verkar på börsmarknaden där de konkurrerar med börsbolag och för det andra neutralitetsprincipen, enligt vilken offentliga informationsförpliktelser ska fullgöras oberoende av den juridiska form som den rapporteringsskyldiges affärsverksamhet har. Det föreslås att det i aktiebolagslagen och lagen om andelslag föreskrivs om de gränsvärden för tillämpningen av målen för jämn könsfördelning som anges i direktivet.

Målet för jämn könsfördelning

Valet av ett aktiebolags eller andelslags styrelseledamöter har i princip anvisats bolagsstämman eller andelsstämman. Börsbolagens och börsandelslagens praxis motsvarar de nämnda presumtionsbestämmelserna. Det finns inte sådana krav på val av styrelseledamöter som skulle gå längre än den allmänna behörigheten. Därför föreslås det att det till 6 kap. i aktiebolagslagen och 6 kap. i lagen om andelslag fogas bestämmelser om börsbolags och börsandelslags kvantitativa mål för en jämnare könsfördelning i styrelser. I propositionen föreslås det att personer av det underrepresenterade könet ska inneha minst 40 procent av styrelseplatserna. Eftersom det, med tanke på de flesta styrelsers storlek, inte är möjligt att uppnå en andel på exakt 40 % bör det antal poster som styrelseledamot som krävs för att uppnå de mål som fastställs vara det antal som ligger närmast en andel på 40 % och bör inte överstiga 49 % (skäl 37 i ingressen till direktivet).

I artikel 5.2 i direktivet föreskrivs det om individuella kvantitativa mål i syfte att nå en jämnare könsfördelning bland verkställande styrelseledamöter. Enligt direktivet kan man låta bli att tillämpa punkten i situationer där man tillämpar alternativet med en andel på 33 % av alla poster som styrelseledamot (artikel 5.1 led b). Enligt artikel 12.1 kan en medlemsstat få skjuta upp tillämpningen av dessa individuella kvantitativa mål om vissa villkor uppfylls. I ingressen till direktivet (skäl 46) konstateras det att de individuella kvantitativa målen gäller förvaltningsorgan som deltar i uppgifter inom den löpande förvaltningen.

I Finland kan i praktiken individuella kvantitativa mål endast riktas till verkställande direktören som hör till den verkställande ledningen och som enligt lagen sköter bolagets löpande förvaltning (6 kap. 17 § i aktiebolagslagen och 6 kap. 17 § i lagen om andelslag). Därför är de individuella kvantitativa kraven av ringa betydelse i Finland och det kan i praktiken inte förutsättas att bolag ska ha en plan som gäller könet på den nya verkställande direktör som ska väljas. Tolkningen stöds också av att den tabell över mål för antalet styrelseledamöter av det underrepresenterade könet som finns i bilagan till direktivet inte ställer upp några procentuella mål för könsfördelningen när antalet poster som styrelseledamot uppgår till en.

Val av styrelseledamöter

I propositionen föreslås det att den tillåtna optionen enligt direktivets artikel 12.1 ska utnyttjas. Enligt den får en medlemsstat skjuta upp tillämpningen av artikel 6 och, i tillämpliga fall, artikel 5.2. I Finland har kvinnornas

andel av icke verkställande styrelseledamöter i börsbolag vid den tidpunkt som avses i direktivet (den 27 december 2022) varit cirka 31 procent och i de börsbolag som omfattas av tillämpningsområdet cirka 35 procent, så Finland kan skjuta upp införandet av förfarandena. Användningen av optionen skapar de bästa förutsättningarna för att i bolagspraxis utveckla processen för val av styrelseledamöter, på basis av självreglering.

Medlemsstatsoptionen gör det möjligt att skjuta upp de skyldigheter som gäller förfarandet för rekrytering av medlemmar i ett börsbolags ledning. Skyldigheterna ska dock tillämpas senast sex månader efter det att tillämpningsvillkoren inte längre uppfylls. Därför föreslås det i propositionen att det till 6 kap. i aktiebolagslagen och 6 kap. i lagen om andelslag fogas bestämmelser om att börsbolag och börsandelslag ska ta i bruk metoder som säkerställer en öppen och tydligt definierad urvalsprocess utifrån en objektiv jämförelse av både kandidaternas lämplighet, kompetens och yrkeserfarenhet. Det föreslås dock att det vid behov utfärdas en separat statsrådsförordning om införande av bestämmelserna i en situation där det underrepresenterade könets representation i börsbolag som omfattas av tillämpningsområdet sjunker under 30 procent. Uppföljningen är en del av justitieministeriets kontinuerliga bedömning av lagstiftningsbehovet.

Påföljder

I förslaget har man ägnat uppmärksamhet åt att påföljdssystemet i enlighet med artikel 8 i direktivet ska vara effektivt, proportionellt och avskräckande.

Vid tillämpning av direktivets medlemsstatsoption ska i börsbolag i enlighet med 6 kap. 9 a § i aktiebolagslagen och i börsandelslag i enlighet med 6 kap. 9 a § i lagen om andelslag målet vara att minst 40 procent av bolagets styrelseledamöter ska företräda det underrepresenterade könet. Utöver sedvanliga bestämmelser om styrelsens sammansättning eller ledamöternas behörighet föreslås, i syfte att genomföra direktivet, bestämmelser om börsbolagens och börsandelslagens mål för en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöterna. Att det mål som avses i bestämmelserna inte uppnås innebär inte att ett beslut är lagstridigt (se aktiebolagslagens 21 kap. 1 § 2 punkten) och att en aktieägare till följd av det genom talan mot bolaget kan klandra ett stämmobeslut.

Direktivets medlemsstatsoption kan inte tillämpas om antalet personer av det underrepresenterade könet i börsbolag som omfattas av direktivets tillämpningsområde sjunker under 30 procent. Då ska enligt förslaget 6 kap. 9 b § i aktiebolagslagen och 6 kap. 9 b § i lagen om andelslag tillämpas, där det föreskrivs om förfarandet vid val av styrelseledamöter. I sådana fall är bolaget skyldigt att ge kandidaten de uppgifter om grunderna för urvalet som avses i bestämmelsen. I praktiken har bolagets ledning en sådan skyldighet. Ledningen sörjer för att bolagets verksamhet ordnas på behörigt sätt. I en situation där bolaget inte har iakttagit de krav på kompetens eller lämnande av uppgifter som ligger till grund för valet, bestäms ansvaret utifrån aktiebolagslagen eller lagen om andelslag.

Rapportering

Enligt direktivet ska börsnoterade företag årligen lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna om könsrepresentationen i sina styrelser och om vilka åtgärder som vidtagits. I propositionen föreslås det att rapporteringsskyldigheten ska införas i värdepappersmarknadslagen, där det redan föreskrivs (värdepappersmarknadslagens 7 kap. 7 §) om emittentens skyldighet att offentliggöra en bolagsstyrningsrapport. Rapporteringsskyldigheten är ett enkelt sätt att säkerställa att utvecklingen allmänt kan följas upp utan att detta förutsätter en granskning av bolagets styrelseledamöter som är införda i handelsregistret. Även om de framsteg som gjorts framgår av föregående bokslut är det lättare att få tillgång till uppgifterna om de ingår i en årlig utredning.

I propositionen föreslås det att börsbolag och börsandelslag i utredningen ska inkludera en redogörelse över hur posterna som styrelseledamot fördelas mellan män och kvinnor. Om de kvantitativa målen inte har uppnåtts, ska det lämnas en redogörelse för skälen till att målen för en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöterna inte har uppnåtts och en utförlig beskrivning av vilka åtgärder emittenten redan har vidtagit eller avser att vidta för att uppnå målen.

Enligt direktivets ingress (skäl 47) ska uppgifterna offentliggöras på ett lämpligt och tillgängligt sätt på bolagets webbplats och inkluderas i årsredovisningen. Till denna del förutsätter värdepappersmarknadslagens gällande bestämmelser om bolagsstyrningsrapporter att redogörelsen hålls tillgänglig på emittentens webbplats i minst tio år (värdepappersmarknadslagens 10 kap. 5 §), och redogörelsen tas ofta in i bolagets årsberättelse. Finansinspektionen övervakar (värdepappersmarknadslagens 1 kap. 6 §) att emittenten offentliggör rapporten och att den innehåller relevant information. Det behöver således inte föreskrivas särskilt om offentliggörande av information.

Eftersom utredningen om könsfördelningen bland styrelseledamöterna på det sätt som föreslås i propositionen är en del av bolagsstyrningen, har Finansinspektionen möjlighet att påföra en påföljdsavgift för försummelse eller överträdelse av rapporteringen. Finansinspektionens nuvarande möjligheter att ingripa i ett sådant bolags förfarande som inte gör upp och offentliggör en ändamålsenlig utredning (finansministeriets förordning om regelbunden informationsskyldighet för värdepappersemittenter, 7 § 1 mom. 5 punkten) eller som ger osann eller vilseledande information (värdepappersmarknadslagens 1 kap. 3 §) om könsfördelningen i styrelsen räcker därmed till för att uppfylla direktivets krav på påföljder för bolagen.

Helsingforsbörsen bedriver handel med värdepapper med tillstånd av finansministeriet. Bestämmelser om börsens verksamhet finns i lagen om handel med finansiella instrument (1070/2017). Enligt den fastställer finansministeriet borsreglerna och beviljar börsen tillstånd. Börsens regler innebär självreglering. Till börsens uppgifter hör att sörja för en tillräcklig och tillförlitlig verksamhet på marknaden. Enligt borsreglerna ska en emittent följa hemstatens kod för bolagsstyrning eller rekommendationer om god förvaltningssed. Börsen utövar tillsyn över efterlevnaden av sina regler och därmed över efterlevnaden av koden för bolagsstyrning. Koden för bolagsstyrning omfattar en sektion om rapportering där kapitel A behandlar bolagsstyrningsrapporter. I kapitel A definieras det närmare innehållet i den utredning om företagsstyrning som avses i värdepappersmarknadslagen och finansministeriets förordning. Eftersom emittenterna enligt borsreglerna ska följa koden för bolagsstyrning och börsen utövar tillsyn över att koden iakttas, blir tillsynen över innehållet i utredningen om bolagsstyrningsrapporterna utförd av börsen. Ärenden som gäller underlåtelse att iakttä koden för bolagsstyrning omfattas av Helsingforsbörsens marknadskontroll och eventuellt av disciplinärt förfarande.

De nuvarande tillsynsbestämmelserna kan också i detta sammanhang anses vara effektiva, proportionella och avskräckande, och kraven i direktivet anses vara uppfyllda till denna del. För närvarande anses det inte nödvändigt att föreskriva om ytterligare påföljder för bolag som inte rapporterar om könsfördelningen på behörigt sätt.

Handelskammarlagen

Medlemsstaterna ska utse ett eller flera organ för främjande, analys och övervakning av samt stöd för en jämn könsfördelning i styrelser. Dessutom uppmuntras medlemsstaterna särskilt till att föra en politik som stöder och uppmuntrar små och medelstora företag att avsevärt förbättra könsfördelningen på samtliga ledningsnivåer och i bolagens förvaltningsorgan. I propositionen föreslås det att Centralhandelskammaren ska sköta de uppgifter som avses i direktivet.

Vid granskningen av det ansvariga organets uppgift ska det beaktas att könsfördelningen i de finländska börsbolagens styrelser är rätt jämn och uppfyller de förutsättningar under vilka medlemsstatsoptionen om att skjuta upp bestämmelserna om rekryteringsprocessen kan utnyttjas. I Finland har utvecklingen av könsfördelningen i årtal kunnat främjas genom självreglering (koden för bolagsstyrning). Centralhandelskammaren följer redan i nuläget med andelen kvinnor i börsbolagens styrelser och ledning, så uppgiften är inte ny för den. Centralhandelskammaren har sedan 2011 årligen gjort en utredning om kvinnors representation inom börsbolagens ledning. Centralhandelskammaren har också sedan 2012 ordnat ett mentorprogram för kvinnliga ledare.

Lag

om ändring av 6 kap. i aktiebolagslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 6 kap. i aktiebolagslagen (624/2006) nya 9 a och 9 b § som följer:

6 kap.

Aktiebolagets ledning och företrädare

9 a §

Val av styrelseledamöter i stora börsbolag

I ett börsbolag ska målet vara att minst 40 procent av bolagets styrelseledamöter ska företräda det underrepresenterade könet, om under den avslutade räkenskapsperioden och den omedelbart föregående räkenskapsperioden

- 1) bolagets genomsnittliga personal överstiger 250 personer och slutsumman för börsandelslagets rapporterade balansräkning uppgår till mer än 43 miljoner euro, eller
- 2) bolagets rapporterade omsättning uppgår till mer än 50 miljoner euro.

9 b §

Förfarande och kvantitativa mål för val av styrelseledamöter i börsbolag

Ett börsbolag som avses i 9 a § ska på begäran av en sådan kandidat som har beaktats vid urvalet av kandidater för utnämning eller vid valet av styrelseledamot lämna denna kandidat följande uppgifter:

- 1) de kriterier för bedömning av kvalifikationer som använts vid urvalet,
- 2) den objektiva jämförande bedömningen mellan kandidaterna enligt kriterierna i punkt 1,
- 3) särskilda omständigheter som undantagsvis vägt över till förmån för en kandidat som inte tillhör det underrepresenterade könet.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 ____ . Lagens 6 kap. 9 b § träder dock i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Lag

om ändring av 6 kap. i lagen om andelslag

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 6 kap. i lagen om andelslag (421/2013) nya 9 a och 9 b § som följer:

6 kap.

Andelslagets ledning och företrädare

9 a §

Val av styrelseledamöter i stora börsandelslag

I ett börsandelslag ska målet vara att minst 40 procent av andelslagets styrelseledamöter ska företräda det underrepresenterade könet, om under den avslutade räkenskapsperioden och den omedelbart föregående räkenskapsperioden

- 1) börsandelslagets genomsnittliga personal överstiger 250 personer och slutsumman för börsandelslagets rapporterade balansräkning uppgår till mer än 43 miljoner euro, eller
- 2) börsandelslagets rapporterade omsättning uppgår till mer än 50 miljoner euro.

9 b §

Förfarande och kvantitativa mål för val av styrelseledamöter i börsandelslag

Ett börsandelslag som avses i 9 a § ska på begäran av en sådan kandidat som har beaktats vid urvalet av kandidater för utnämning eller vid valet av styrelseledamot lämna denna kandidat följande uppgifter:

- 1) de kriterier för bedömning av kvalifikationer som använts vid urvalet,
- 2) den objektiva jämförande bedömningen mellan kandidaterna enligt kriterierna i punkt 1,
- 3) särskilda omständigheter som undantagsvis vägt över till förmån för en kandidat som inte tillhör det underrepresenterade könet.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 . Lagens 6 kap. 9 b § träder dock i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.
_____

Lag

om ändring av 2 § i handelskamarlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i handelskamarlagen (878/2002) 2 § 3 mom. 4 punkten, sådan den lyder i lag 779/2012, samt
fogas till 2 § 3 mom., sådant det lyder i lagarna 475/2007, 779/2012 och 1143/2015, en ny 5 punkt som
följer:

2 §

Handelskamrarnas och Centralhandelskammarens offentliga uppgifter

---

Centralhandelskammaren har till uppgift att

---

4) sköta de uppgifter som den har ålagts i denna lag och i lagen om fastighetsfonder (1173/1997),
5) främja, analysera, följa upp och stödja utvecklingen av en jämn könsrepresentation i förvaltningsorganen
i börsbolag som avses i 6 kap. 9 a § i aktiebolagslagen och i 6 kap. 9 a § i lagen om andelslag (421/2013).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Finansministeriets förordning

om ändring av 1 och 7 § i förordningen om regelbunden informationsskyldighet för värdepappersemitterter

I enlighet med finansministeriets beslut

ändras i finansministeriets förordning om regelbunden informationsskyldighet för värdepappersemitterter (1020/2012) 7 § 1 mom. 4 punkten, sådan den lyder i förordning 1441/2016, samt

fogas till 1 §, sådan den lyder i förordningarna 1328/2015 och 1441/2016, ett nytt 5 mom. och till 7 § 1 mom., sådant det lyder i förordning 1441/2016, en ny 5 punkt som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Förordningens 2 kap. 7 § 1 mom. 5 punkt ska tillämpas på sådana emittenter som omfattas av 6 kap. 9 a § i aktiebolagslagen (624/2006) och 6 kap. 9 a § i lagen om andelslag (421/2013).

7 §

Bolagsstyrningsrapport

Emittenten ska lämna en bolagsstyrningsrapport som avses i 7 kap. 7 § i värdepappersmarknadslagen. Rapporten ska innehålla

-----

4) en beskrivning av den mångfaldspolicy som ska tillämpas på styrelsen och förvaltningsrådet när det gäller till exempel ålder, kön eller utbildnings- och yrkesbakgrund. I rapporten ska också beskrivas mångfaldspolicyns mål, hur den har genomförts och resultaten under räkenskapsperioden. Om någon sådan policy inte tillämpas, ska rapporten innehålla en motivering till detta,

5) en utredning av hur posterna som styrelseledamot fördelas mellan män och kvinnor, och om målen inte har uppnåtts, ska det ingå en redogörelse för skälen till att målen för en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöterna inte har uppnåtts och en utförlig beskrivning av de åtgärder emittenten redan har vidtagit eller avser att vidta för att uppnå målen.

Denna förordning träder i kraft den 20 .